

232

**OBWIESZCZENIE PRZEWODNICZĄCEGO PAŃSTWOWEJ KOMISJI PLANOWANIA
GOSPODARCZEGO**

z dnia 20 maja 1950 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy z dnia 29 października 1920 r. o spółdzielniach.

Na podstawie art. 7 pkt a) ustawy z dnia 20 grudnia 1949 r. o zmianie ustawy z dnia 29 października 1920 r. o spółdzielniach oraz ustawy z dnia 21 maja 1948 r. o Centralnym Związku Spółdzielczym i centralach spółdzielni (Dz. U. R. P. Nr 65, poz. 524) ogłaszam w załączeniu obowiązujący od dnia 31 grudnia 1949 r. tekst jednolity ustawy z dnia 29 października 1920 r. o spółdzielniach (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr 55, poz. 495, z 1945 r. Nr 34, poz. 205, z 1947 r. Nr 66, poz. 401, z 1948 r. Nr 30, poz. 199 i z 1949 r. Nr 65, poz. 524) z uwzględnieniem zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem wydania jednolitego tekstu i z zastosowaniem ciągłej numeracji działów, rozdziałów, artykułów, ustępów i punktów.

Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy z dnia 29 października 1920 r. o spółdzielniach nie obejmuje art. 128 tejże ustawy w pierwotnym brzmieniu, który stanowił:

„Art. 128.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1921 r.

Przepisy działu IV wchodzi w życie z dniem ogłoszenia ustawy.

Od tej chwili spółdzielnie tworzyć się mogą tylko na zasadzie ustawy niniejszej.

Wszelkie przepisy prawa prywatnego, odnoszące się do spółdzielni, tracą z chwilą powyższą moc obowiązującą, o ile ustawa niniejsza nie zawiera wyjątków.

W szczególności tracą moc obowiązującą:

- a) ustawy austriackie z 9 kwietnia 1873 Dz. u. p. L. 70 i 10 czerwca 1903 Dz. u. p. L. 133;
- b) ustawa niemiecka z 1 maja 1889 r. w brzmieniu ust. z 20 maja 1898 (Zbiór Praw Rzeszy z r. 1898, str. 370, 810 i nast.);
- c) rosyjska Ustawa Kredytowa (Zbiór Praw T. XI. Cz. II. Rozdział 10, art. 37—49 i 86—114²⁰), tudzież wszelkie statuty normalne;
- d) dekret Naczelnika Państwa z dnia 8 lutego 1919 r. (Dziennik Praw z 1919 r. Nr 17, poz. 223).“

Ogłaszany jednolity tekst ustawy z dnia 29 października 1920 r. o spółdzielniach nie uwzględnia prze-

pisów art. 2, art. 3 i art. 5 ust. 1—3 i 5 powołanej na wstępie ustawy z dnia 20 grudnia 1949 r., które stanowią:

1) „Art. 2. 1. Przepisy statutów spółdzielni, istniejących w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, o odpowiedzialności przekraczającej zadeklarowane udziały, tracą moc obowiązującą.

2. Postępowanie upadłościowe spółdzielni wszczęte przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy prowadzi się aż do ukończenia według dotychczasowych przepisów przy uwzględnieniu przepisu ust. 1, chyba że przed tym dniem nastąpiło już w formie prawem przepisanej wezwanie członków spółdzielni do wniesienia dopłat“.

2) „Art. 3. Przepisy niniejszej ustawy, dotyczące ogłoszeń, stosuje się także do wpisów do rejestru, dokonanych lub zgłoszonych według dotychczasowych przepisów“.

3) „Art. 5. 1. Uprawnienia Centralnego Związku Spółdzielczego, przewidziane w art. 46¹, 52, 54¹, 57, 62, 90, 108 ust. 2 ustawy z dnia 29 października 1920 r. o spółdzielniach oraz w art. 14 ust. 2 lit. h) ustawy z dnia 21 maja 1948 r. o Centralnym Związku Spółdzielczym i centralach spółdzielni w brzmieniu ustalonym niniejszą ustawą, należą w odniesieniu do spółdzielni kredytowych, określonych w art. 21 dekretu z dnia 25 października 1948 r. o reformie bankowej (Dz. U. R. P. Nr 52, poz. 412) — do Ministra Finansów, a uprawnienia i obowiązki przewidziane w art. 55, 60, 61, 63, 64 i 91 ustawy o spółdzielniach — do banków, wymienionych w art. 24 tegoż dekretu o reformie bankowej.

2. Uprawnienia i obowiązki centrali spółdzielni należą w odniesieniu do spółdzielni kredytowych, określonych w ust. 1, do banków, wymienionych w art. 24 dekretu o reformie bankowej.

3. Przepisów, dotyczących rozwiązania i likwidacji spółdzielni, zawartych w art. 75—84 ustawy o spółdzielniach, nie stosuje się do spółdzielni kredytowych, określonych w ust. 1. Przepisy o rozwiązaniu i likwidacji spółdzielni kredytowych wy-

da Minister Finansów w drodze rozporządzenia.“
„5. Minister Finansów może ustalić wysokość świadczeń spółdzielni kredytowych na rzecz banków, wymienionych w art. 24 dekretu o reformie bankowej“.

Powołane w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1949 r. art. 46¹, 52, 54¹, 57, 62, 80 i 108 ust. 2 oraz

art. 55, 60, 61, 63, 64 i 91 stanowią w jednolitym tekście odpowiednio art. 48, 54, 57, 60, 65, 85 i 92 ust. 2 oraz art. 58, 63, 64, 66, 67 i 86, powołane zaś w tymże art. 5 ust. 3 art. 75—84 stanowią w jednolitym tekście art. 70—80.

Przewodniczący Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego: w z. E. Szyr

Załącznik do obwieszczenia Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego z dnia 20 maja 1950 r. (poz. 232).

U S T A W A

z dnia 29 października 1920 r.

o spółdzielniach.

DZIAŁ I.

Zasady ogólne.

Art. 1. Za spółdzielnię uważa się zrzeszenie o nieograniczonej liczbie członków i zmiennym składzie osobowym prowadzące wspólnie działalność gospodarczą w ramach narodowego planu gospodarczego dla podniesienia poziomu gospodarczego i kulturalnego życia członków oraz dla dobra Państwa Ludowego.

Art. 2. Spółdzielnia staje się osobą prawną z chwilą wpisania jej do rejestru. Za czynności, dokonane w imieniu spółdzielni przed zarejestrowaniem, działający odpowiadają solidarnie.

Art. 3. 1. Centrala spółdzielni, zwana w dalszych przepisach „centralą“, jest spółdzielnią, zrzeszającą wszystkie spółdzielnie określonego przez statut typu dla zapewnienia im pomocy i prawidłowego kierownictwa gospodarczego oraz czuwania nad ich działalnością w drodze rewizji.

2. Przepisy ustawy, dotyczące spółdzielni, stosuje się także do central, jeżeli ustawa lub statut nie stanowią inaczej.

Art. 4. Naczelną organizacją ruchu spółdzielczego w Polsce jest Centralny Związek Spółdzielczy, zwany w dalszych przepisach „Związkiem“.

DZIAŁ II.

Postanowienia szczegółowe.

Rozdział I.

Założenie spółdzielni.

Art. 5. 1. Dla poszczególnych typów spółdzielni Związek ustala statuty wzorcowe. Statuty wzorcowe ogłasza w Monitorze Polskim Przewodniczący Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego w drodze zarządzeń.

2. Zarząd spółdzielni zgłosić powinien statut, podpisany (art. 17) przez pierwszych członków, do sądu rejestrowego, w którego okręgu spółdzielnia ma mieć siedzibę. Do zgłoszenia dołączyć należy:

- a) dwa odpisy statutu,
- b) odpisy dokumentów stwierdzających powołanie zarządu i rady nadzorczej,

c) oświadczenie centrali lub Związku, stwierdzające celowość założenia spółdzielni oraz wskazujące statut wzorcowy właściwy dla danego typu spółdzielni, jeżeli statut taki został ogłoszony.

3. Zgłoszenie podpisują wszyscy członkowie zarządu. Podpisy ich powinny być uwierzytelnione przez sąd lub przez notariusza bądź przez właściwy organ gminnej albo miejskiej rady narodowej.

Sąd zarządzi wpisanie spółdzielni do rejestru po stwierdzeniu, że zgłoszenie czyni zadość powyższym wymogom i że zgłoszony statut nie pozostaje w sprzeczności z zasadami statutu wzorcowego. Jeżeli sąd dostrzeże braki, zażąda uzupełnienia lub zmiany zgłoszenia i wyznaczy w tym celu stosowny termin, po którego bezskutecznym upływie wyda rozstrzygnięcie stanowcze.

4. Sąd, postanawiając wpisanie spółdzielni do rejestru, zarządzi zarazem przesłanie bezpłatnie po jednym poświadczonym przez siebie odpisie statutu zarządowi spółdzielni i właściwej centrali.

Art. 6. 1. Statut powinien określać:

- 1) nazwę (art. 11) i siedzibę spółdzielni;
- 2) cel spółdzielni, przedmiot przedsiębiorstwa i czas trwania spółdzielni;
- 3) rodzaj i wysokość udziałów oraz sposób ich wnoszenia;
- 4) zasady obowiązujące co do przyjmowania, ustępowania i wykluczania członków (art. 26);
- 5) sposób powoływania zarządu i rady nadzorczej (art. 34 i 41);
- 6) sposób zwoływania walnych zgromadzeń, obradowania na nich i zapadania uchwał (art. 49—51);
- 7) zasady dotyczące umarzania wartości bilansowych (art. 56);
- 8) zasady rozdziału czystej nadwyżki i pokrywania strat (art. 60 i 61);

2. Statut może ponadto zawierać inne przepisy.

Rozdział 2.

Rejestr spółdzielni i ogłoszenia.

Art. 7. 1. Przy założeniu spółdzielni do rejestru wciągnąć należy:

- 1) nazwę i siedzibę spółdzielni;
- 2) przedmiot przedsiębiorstwa oraz ograniczenia co

do zawierania interesów z nieczłonkami (art. 37 ust. 1);

- 3) czas trwania spółdzielni, jeżeli ją założono na czas ograniczony;
- 4) rodzaj i wysokość udziałów oraz sposób ich wnoszenia;
- 5) ograniczenia uprawnień zarządu (art. 36) i postanowienia o zastępcach (art. 39);
- 6) rok obrachunkowy, jeżeli się różni od roku kalendarzowego;
- 7) przepisy o likwidacji (art. 73 i 74).

2. Równocześnie wciąga się do rejestru imiona i nazwiska członków pierwszego zarządu.

Art. 8. 1. Osoby trzecie nie mogą zasłaniać się nieznanymi danymi, które zostały zarejestrowane, chyba że dowiodą, że o nich wiedzieć nie mogły.

2. Dane, których zarejestrowanie nakazuje ustawa niniejsza, a które nie zostały zarejestrowane, nie mają znaczenia prawnego wobec osób trzecich, chyba że im udowodniono, że skądinąd o nich wiedziały.

Art. 9. Szczegółowe przepisy co do sądu rejestrowego, sposobu prowadzenia rejestru i sposobu postępowania w sprawach dotyczących rejestru wyda Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Przewodniczącym Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego.

Art. 10. Organem do ogłoszeń spółdzielni jest czasopismo wydawane lub wskazane przez Związek.

Rozdział 3.

Nazwa.

Art. 11. 1. Nazwa spółdzielni powinna zawierać wyraz: „spółdzielnia“, „spółdzielczy“ lub inne określenie równoznaczne oraz wskazywać siedzibę; nie może wymieniać nazwisk członków i powinna odróżniać się wyraźnie od nazw innych zarejestrowanych już spółdzielni, mających siedzibę w tej samej miejscowości.

2. Centrale mogą używać w swej nazwie oznaczenia: „Związek spółdzielni“.

Rozdział 4.

Członkowie.

Art. 12. 1. Członkiem spółdzielni może być każda osoba fizyczna lub prawna, o ile statut nie stanowi inaczej.

2. Spółdzielnia musi liczyć co najmniej 10 członków, o ile statut nie wymaga liczby większej.

3. Spółdzielnia, której członkami w myśl statutu mogą być wyłącznie osoby prawne, musi liczyć co najmniej trzech członków.

Art. 13. Członkowie odpowiadają za zobowiązania spółdzielni zadeklarowanymi udziałami.

Art. 14. Członek odpowiada także za zobowiązania spółdzielni, przed jego przyjęciem zaciągnięte. Umowa przeciwna nie ma skutków prawnych.

Art. 15. 1. Statut określi wysokość udziału, wpłat na udziały oraz terminy ich dokonywania. Statut może przewidzieć udziały różnego rodzaju, w tym przypadku określa rodzaje takich udziałów, wysokość oraz zasady i warunki ich deklarowania.

2. Każdy członek spółdzielni deklaruje przynajmniej jeden udział. Jeżeli statut zobowiązuje członków do deklarowania większej ilości udziałów, powinien określać dokładnie to zobowiązanie oraz wskazywać organ spółdzielni, powołany do określania ilości udziałów, jakie członek obowiązany jest deklarować.

3. Statut może ustalać, że członek będący właścicielem środków produkcji, objętej zakresem działania spółdzielni, obowiązany jest oddać je w całości lub w części do rozporządzenia spółdzielni. W tym przypadku statut powinien określać zasady zwrotu tych środków produkcji w naturze lub w równowartości w razie rozwiązania spółdzielni, wystąpienia członka lub utraty członkostwa z jakiegokolwiek przyczyną.

Art. 16. 1. Przystępujący do spółdzielni winien podpisać oświadczenie (deklarację), w którym wymieni swe imię i nazwisko, miejsce zamieszkania, ilość i rodzaj zadeklarowanych udziałów i dzień podpisania.

2. Przy deklarowaniu dalszych udziałów należy to również uczynić pisemnie, podając ilość nowych udziałów.

3. Sposób przechowywania deklaracji członków określa instrukcja, wydana przez Związek.

Art. 17. Osoba, nie umiejąca lub nie mogąca pisać, może przystąpić do spółdzielni lub deklarować dalszy udział przez umieszczenie na oświadczeniu swego znaku. Znak ten zastępuje podpis, jeżeli położenie go stwierdzili na tymże oświadczeniu sąd, notariusz, właściwy organ gminnej albo miejskiej rady narodowej, bądź też dwaj umiejący pisać członkowie spółdzielni.

Art. 18. 1. Kto może samodzielnie przystąpić do spółdzielni lub deklarować dalsze udziały, ten musi to uczynić osobiście.

2. Imieniem osób, nie mających pełnej zdolności do działań prawnych, podpisują oświadczenie ich ustawowi przedstawiciele.

Art. 19. Osoby, które statut podpisały, stają się członkami spółdzielni z chwilą jej zarejestrowania. Przystępujący po zarejestrowaniu statutu stają się członkami dopiero z chwilą przyjęcia ich przez spółdzielnię. Przyjęcie winno być stwierdzone na oświadczeniu podpisem zarządu z podaniem daty. To samo obowiązuje przy deklarowaniu dalszych udziałów.

Art. 20. 1. Członek spółdzielni powinien wnieść udział stosownie do postanowień statutu.

2. Członek nie może żądać zwrotu dokonanych na udział wpłat przed swym wystąpieniem lub wypowiedzeniem udziału (art. 22—26).

3. Wierzytelności spółdzielni do członka z tytułu wpłat na udział nie podlegają zajęciu na rzecz wierzycieli spółdzielni.

Art. 21. Za niedopełnienie statutowych obowiązków przez członków może statut ustanowić kary umowne.

Art. 22. 1. Każdy członek może najpóźniej na sześć miesięcy przed rozwiązaniem spółdzielni wystąpić z niej za pisemnym wypowiedzeniem. Wypowiedzenia należy dokonać w terminie, w statucie oznaczonym. W braku odpowiednich postanowień statutu, wypowiedzenie winno nastąpić co najmniej na trzy miesiące przed końcem roku obrachunkowego. Za datę wystąpienia uważa się ostatni dzień tego roku obrachunkowego, w którym upływa termin wypowiedzenia.

2. O ile statut nie stanowi inaczej, członek, posiadający większą ilość udziałów, może je z zachowaniem warunków ust. 1 wypowiedzieć, nie przestając być członkiem spółdzielni, jak długo mu pozostanie przynajmniej jeden pełnowpłacony udział.

3. Wypowiedzenie członkostwa lub udziału, dokonane w czasie trwania co do spółdzielni postępowania układowego, uważa się za zgłoszone w dniu, następującym bezpośrednio po ukończeniu postępowania układowego.

Art. 23. 1. Członek spółdzielni w razie zmiany miejsca swego stałego zamieszkania i przystąpienia w nowym miejscu zamieszkania do spółdzielni tego samego lub podobnego typu może wystąpić ze spółdzielni w dawnym miejscu zamieszkania bez uprzedniego wypowiedzenia i żądać niezwłocznego przekazania przez tę spółdzielnię do spółdzielni nowego miejsca zamieszkania wniesionych udziałów, jeżeli statut nie postanowi inaczej.

2. Jeżeli przejście nastąpiło w drugiej połowie roku obrachunkowego, za datę wystąpienia uważa się koniec roku obrachunkowego. W tym roku obrachunkowym za straty spółdzielni nowego miejsca zamieszkania występujący nie odpowiada. W razie przejścia w pierwszej połowie roku obrachunkowego występujący zwolniony zostaje od odpowiedzialności za straty spółdzielni, z której wystąpił, w danym roku obrachunkowym.

3. Art. 22 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 24. 1. Jeżeli egzekucja na majątku członka okazała się bezowocna, wierzyciel członka może zająć należność, przypadającą członkowi w razie wystąpienia ze spółdzielni lub wypowiedzenia udziału. W żadnym razie egzekucji nie podlega ta ilość udziałów, która jest warunkiem należenia członka do spółdzielni.

2. Zajęcie należności, przypadającej członkowi w razie wystąpienia ze spółdzielni lub wypowiedzenia udziału, nie może nastąpić na podstawie nieprawomocnego orzeczenia.

3. Egzekucja ze środków produkcji wniesionych przez członka jako wkład do spółdzielni (art. 15 ust. 3) i z roszczeń o ich zwrot wymaga zgody właściwej centrali. Na odmowę zgody centrali służy odwołanie do Związku w terminie dwu tygodni.

Art. 25. 1. Członka, zmarłego przed rozwiązaniem spółdzielni, uważa się za występującego z końcem tego roku obrachunkowego, w którym śmierć nastąpiła.

2. Aż do tego czasu prawa majątkowe zmarłego członka wykonywa w jego miejsce spadkobierca. Jeżeli spadkobierców jest więcej, muszą w tym celu ustanowić wspólnego pełnomocnika.

Art. 26. 1. Wykluczenie członka może nastąpić przed rozwiązaniem spółdzielni z przyczyn i w sposób, wskazany w statucie. O wykluczeniu zarząd zawiadomi niezwłocznie członka pisemnie za osobistym jego pokwitowaniem lub też listem poleconym, wysłanym pod adresem, ostatnio przez członka wskazanym.

2. Wykluczenie ma skutek z końcem roku obrachunkowego, w którym nastąpiło. Od chwili jednakowoż wysłania zawiadomienia o wykluczeniu, członek nie ma prawa brać udziału w walnych zgromadzeniach, ani wchodzić w skład innego organu spółdzielni.

Art. 27. 1. Udział byłego członka wypłaca się na podstawie zatwierdzonego bilansu tego roku, z którego końcem członek przestał należeć do spółdzielni. Czas wypłaty wskazuje statut. W braku odpowiednich postanowień w statucie, wypłata na żądanie byłego członka nastąpić winna najpóźniej w trzy miesiące od zatwierdzenia bilansu.

2. Spółdzielnia może potrącić przy wypłacie swe roszczenia z tytułu czynności, wchodzących w zakres statutowej działalności spółdzielni, a to bez względu na terminy ich płatności. Poza tym o dopuszczalności potrącenia stanowi prawo cywilne.

3. Roszczenia o wypłatę udziału ulegają przedawnieniu z upływem lat pięciu. Kwoty przedawnione przekazane będą w całości do funduszu zasobowego.

4. Byłemu członkowi nie przysługuje żadne prawo

do funduszu zasobowego lub innego majątku spółdzielni.

5. Przepisy powyższe stosuje się odpowiednio przy wypowiedzeniu udziału (art. 22 i 24).

Art. 28. 1. W razie wszczęcia postępowania upadłościowego w ciągu jednego roku od dnia, w którym członek przestał należeć do spółdzielni, ponosi on aż do ostatecznego ukończenia postępowania upadłościowego odpowiedzialność na równi z członkami pozostałymi.

2. Jeżeli co do spółdzielni zostało otwarte postępowanie układowe w ciągu okresu wskazanego w ust. 1, okres ten przedłuża się o czas trwania postępowania układowego.

3. Przepisy te stosuje się odpowiednio przy wypowiedzeniu udziału (art. 22 i 24).

Art. 29. Udziały są niezbywalne i nie mogą być oddawane w zastaw. Jeżeli jednak członek przestał już należeć do spółdzielni lub wypowiedział udział, roszczenie, jakie ma do spółdzielni na podstawie art. 27, może być zbyte i zastawione.

Art. 30. 1. Zarząd spółdzielni winien w jej siedzibie prowadzić rejestr członków według instrukcji, wydanej przez Związek. Do rejestru tego wciągnąć należy dane, wymienione w oświadczeniu członka (art. 16 ust. 1), jako też zmiany tychże danych.

2. Do rejestru wpisywać nadto należy niezwłocznie datę wypowiedzenia członkostwa lub udziału, datę śmierci lub wykluczenia oraz dzień, w którym członek przestał należeć do spółdzielni lub uczestniczyć w niej z wypowiedzianym udziałem; osobno należy oznaczyć datę dokonania tych wpisów.

3. W razie zniszczenia lub zaginięcia rejestru członków lub deklaracji — członkostwo może być stwierdzone za pomocą innych dowodów.

4. Każdy członek i wierzyciel spółdzielni ma prawo przeglądać rejestr.

Art. 31. 1. Członek, względnie jego spadkobiercy, mają prawo żądać, aby wypowiedzenie, śmierć lub wykluczenie zarząd wpisał do rejestru zgodnie z prawdą.

2. Okres, przez który na zasadzie art. 28 byłby członek odpowiada za zobowiązania spółdzielni, rozpoczyna się od dnia, w którym według wpisu w rejestrze przestał należeć do spółdzielni. Jeżeli wpis ten nastąpi w późniejszym roku obrachunkowym, czas trwania odpowiedzialności rozpoczyna się dopiero od końca tego roku obrachunkowego.

3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio do przypadku wypowiedzenia udziału (art. 22 — 24).

Art. 32. Zarząd winien wydać każdemu członkowi na żądanie odpis statutu z wszelkimi zmianami i uzupełnieniami za zwrotem kosztów.

Art. 33. 1. Członkowi przysługuje pierwszeństwo przed nieczłonkami w korzystaniu z usług i świadczeń spółdzielni.

2. Sposób wykonania tego przepisu określi właściwa centrala.

Rozdział 5.

Władze (organa) spółdzielni.

Z a r z ą d.

Art. 34. 1. Spółdzielnia winna mieć zarząd (dyрекcję), który ją przedstawia i prowadzi jej sprawy w sądzie i poza sądem.

2. Członkowie zarządu muszą mieć pełną zdolność do działań prawnych i być członkami spółdzielni. Jeżeli członkiem danej spółdzielni jest inna spółdzielnia, członkowie teje mogą wchodzić w skład zarządu.

3. Statut określi sposób powoływania członków zarządu oraz wyznaczy uprawniony do tego powoływania organ.

4. Organ, który powołuje członków zarządu, może ich w każdej chwili odwołać. Odwołanie nie narusza umownych praw członków zarządu do wynagrodzenia.

Art. 35. Każdą zmianę członków zarządu należy zgłosić niezwłocznie do sądu rejestrowego. Zgłoszenie skuteczni zarząd, dołączając odpis dokumentów, stwierdzających dokonanie zmiany. Nowi członkowie zarządu podadzą zarazem swe podpisy w formie wierzitelnej (art. 5 ust. 3).

Art. 36. 1. Zarząd winien w czynnościach swych stosować się do ograniczeń, jakie mu nakłada statut lub uchwała walnego zgromadzenia.

2. Jeżeli zarząd nie jest jednoosobowy, wówczas oświadczenia woli w imieniu spółdzielni składają co najmniej dwaj członkowie zarządu, o ile statut nie stanowi inaczej. Oświadczenia, skierowane do spółdzielni, a złożone w lokalu spółdzielni albo na piśmie jednemu członkowi zarządu — mają skutek prawny względem spółdzielni. To samo dotyczy wszelkich dorczeń.

3. O ile ograniczenie zakresu uprawnień zarządu nie wynika z ustawy niniejszej, ma ono skutek w stosunku do osób trzecich tylko wówczas, jeżeli jest zamieszczone w statucie i zarejestrowane (art. 8).

Art. 37. 1. Zarząd spółdzielni może zawierać wszelkiego rodzaju umowy, wchodzące w zakres statutowej działalności spółdzielni, również z nieczłonkami, o ile statut nie stanowi inaczej.

2. Statut może udzielać kredytu członkom zarządu lub przyjmowanie od nich poręczeń wykluczyć lub uzależnić je od innych jeszcze warunków, prócz tych, które wynikają z art. 42 ust. 3.

Art. 38. 1. Przez czynności zarządu spółdzielnia nabywa prawa i przyjmuje zobowiązania bez względu na to, czy dana czynność wyraźnie została zawarta w imieniu spółdzielni, czy też z okoliczności wynika, iż taki był zamiar stron.

2. Za spółdzielnię zarząd podpisuje w ten sposób, że pod nazwą spółdzielni podpisujący umieszczają swe podpisy.

Art. 39. 1. Przepisy, dotyczące członków zarządu, stosuje się również do ich zastępców, o ile ustanowienie ich przewiduje statut.

2. Statut musi przewidzieć ustanowienie zastępcy, jeżeli zarząd spółdzielni jest jednoosobowy.

Art. 40. 1. Zarząd może ustanowić pełnomocników bądź do prowadzenia całego przedsiębiorstwa lub oddziału, bądź też do dokonywania czynności pewnego rodzaju. Pełnomocnicy tacy nie mogą bez osobnego upoważnienia nabywać, zbywać i obciążać nieruchomości, podpisywać weksli, zaciągać pożyczek oraz prowadzić procesów.

2. Spółdzielnia nie może udzielać prokury.

R a d a n a d z o r c z a.

Art. 41. 1. Spółdzielnia winna mieć radę nadzorczą lub komisję rewizyjną złożoną co najmniej z trzech osób. Przepisy ustawy, dotyczące rady nadzorczej, sto-

suje się odpowiednio do komisji rewizyjnej, jeżeli statut nie stanowi inaczej.

2. Członkowie rady muszą mieć pełną zdolność do działań prawnych i być członkami spółdzielni; jeżeli członkiem danej spółdzielni jest inna spółdzielnia lub osoba prawna, członkowie tej spółdzielni lub przedstawiciele osoby prawnej mogą być powoływani do rady nadzorczej.

3. Członków rady nadzorczej wybiera i odwołuje walne zgromadzenie. Odwołanie ich przed terminem, do którego zostali wybrani, walne zgromadzenie uchwalić może tylko większością 3/4 głosów oddanych.

Art. 42. 1. Rada nadzorcza winna czuwać z całą starannością nad prowadzeniem interesów przez zarząd, w szczególności badać roczne zamknięcie rachunków, a wyniki badań przedstawiać walnemu zgromadzeniu. W tym celu może każdej chwili w pełnym składzie lub przez delegowanych członków przeglądać księgi i dowody oraz bezpośrednio sprawdzać stan wszelkich części majątku, może w razie potrzeby przybrać rzeczoznawców.

2. Rada nadzorcza może w każdej chwili zawieszać w czynnościach członków zarządu; w tym przypadku winna zarządzić tymczasowo co potrzeba, celem prawidłowego prowadzenia przedsiębiorstwa. W razie zawieszenia w czynnościach zarządu, wybranego przez walne zgromadzenie, winno być walne zgromadzenie niezwłocznie zwołane.

3. Rada nadzorcza w imieniu spółdzielni zawiera wszelkie umowy z członkami zarządu i prowadzi przeciw nim procesy, o ile walne zgromadzenie nie wybrało osobnych pełnomocników.

Art. 43. Tytułem wynagrodzenia dla członków rady nadzorczej nie można zastrzegać stosunkowego udziału w zysku (tantiemy).

P r z e p i s y w s p ó l n e d l a z a r z ą d u i r a d y n a d z o r c z e j.

Art. 44. 1. Nie można być równocześnie członkiem zarządu i rady nadzorczej, rada nadzorcza może jednak powierzyć swemu członkowi czasowe zastępowanie członka zarządu. Byli członkowie zarządu mogą być powołani do rady nadzorczej dopiero po uzyskaniu skwitowania (absolutorium). Członek rady nadzorczej nie może być równocześnie urzędnikiem spółdzielni.

2. Członkowie zarządu i rady nadzorczej nie mogą pozostawać między sobą w związku małżeńskim; nie mogą również być ze sobą spokrewnieni ani spowinowaceni bądź w linii prostej, bądź też do drugiego stopnia linii bocznej. Nie mogą oni bez zgody powołanych do ich wyboru organów być członkami zarządu, ani rady nadzorczej innej spółdzielni, mającej ten sam przedmiot przedsiębiorstwa i siedzibę w tej samej miejscowości.

Art. 45. 1. Każdy członek zarządu i rady nadzorczej, winny czynu lub zaniedbania, przez które spółdzielnia poniosła szkodę, odpowiada za nią osobiście. Jeżeli winnych jest więcej — odpowiadają solidarnie. Odpowiedzialność ta ulega przedawnieniu pó upływie 5 lat od stwierdzenia szkody.

2. W przypadku ogłoszenia upadłości przed upływem przedawnienia winny nie może wobec zarządcy masy zasłaniać się tym, że wyrządził szkodę, wykonując uchwałę walnego zgromadzenia lub że przez spółdzielnię został zwolniony od odpowiedzialności.

Walne zgromadzenie.

Art. 46. 1. Prawa, przysługujące ogółowi członków w sprawach spółdzielni, wykonywają w drodze uchwał obecni na walnym zgromadzeniu członkowie.

2. Członek może brać udział w walnym zgromadzeniu tylko osobiście. Osoby, które nie mogą samodzielnie przystępować do spółdzielni, biorą udział przez swych przedstawicieli ustawowych, osoby prawne przez ustanowionych w tym celu pełnomocników. Pełnomocnik nie może zastępować więcej niż jednego członka.

3. Każdy członek ma jeden głos bez względu na ilość posiadanych udziałów. Ograniczenie to nie dotyczy central i spółdzielni, o których mowa w art. 12 ust. 3.

4. Członkowie spółdzielni nie uczestniczą w głosowaniu, skoro ma zapasę uchwała co do uwolnienia ich od zobowiązań lub odpowiedzialności za zarządzoną spółdzielnią szkodę, co do wyznaczenia im wynagrodzenia lub odwołania ich z urzędu.

5. W walnym zgromadzeniu mają prawo uczestniczenia z głosem doradczym przedstawiciele centrali, do której spółdzielnia należy, Związku i innych instytucji przewidzianych statutem.

Art. 47. Do kompetencji walnego zgromadzenia należą:

- 1) wybór i odwołanie członków rady nadzorczej;
- 2) zatwierdzenie bilansów, sprawozdań rocznych oraz budżetu;
- 3) podział czystej nadwyżki i oznaczenie sposobu pokrycia strat w granicach, w jakich statut mu to przekazuje;
- 4) powzięcie uchwał w przedmiocie sprawozdania rewizyjnego;
- 5) zmiana statutu;
- 6) powzięcie uchwały co do rozwiązania i likwidacji spółdzielni.

Art. 48. 1. Jeżeli względy planowej gospodarki narodowej będą tego wymagać, walne zgromadzenie spółdzielni lub — na wniosek właściwej centrali — Związek — może postanowić zbycie prowadzonego przez spółdzielnię przedsiębiorstwa wraz ze wszystkimi do przedsiębiorstwa tego należącymi nieruchomościami i ruchomościami — w całości lub w części — innej spółdzielni, instytucjom lub przedsiębiorstwom z zakresu gospodarki uspołecznionej. W postanowieniu walne zgromadzenie bądź Związek ustali istotne warunki zbycia i upoważni zarząd lub likwidatorów spółdzielni do zawarcia odpowiednich aktów prawnych w imieniu spółdzielni. Uchwała walnego zgromadzenia w tym przedmiocie wymaga zatwierdzenia Związku.

2. W przypadku zbycia prowadzonego przez spółdzielnię przedsiębiorstwa w trybie ustalonym w poprzednim ustępie odpowiedzialność spółdzielni za zobowiązania tego przedsiębiorstwa, powstałe przed sporządzeniem aktu zbycia lub dotyczące tego okresu, przechodzi na nabywcę, a spółdzielnia zwolniona jest od odpowiedzialności majątkowej za te zobowiązania.

3. Akty te i związane z tym przekazanie majątku oraz wszelkiego rodzaju wnioski i pisma wolne są od opłat i podatku od nabycia praw majątkowych.

4. O zbyciu przedsiębiorstwa spółdzielnia ogłasza w piśmie, przeznaczonym do ogłoszeń spółdzielni.

5. W przypadku zbycia przez spółdzielnię jej przedsiębiorstwa w całości, Związek może orzec rozwiązanie spółdzielni, która ulega skreśleniu z rejestru bez potrzeby przeprowadzenia likwidacji.

Art. 49. 1. Walne zgromadzenie zwołuje organ spółdzielni, uprawniony do tego przez statut. W braku odpowiednich postanowień w statucie walne zgromadzenie zwołuje zarząd.

2. Walne zgromadzenie należy zwołać przynajmniej raz do roku w terminie, przez statut oznaczonym, najpóźniej jednak w sześć miesięcy po upływie roku obrachunkowego.

3. Prócz tego organ, uprawniony do zwołania walnego zgromadzenia, winien to uczynić na żądanie:

- a) innego organu spółdzielni;
- b) centrali, do której spółdzielnia należy, lub Związku;

c) jednej dziesiątej lub w statucie wskazanej większej części ogółu członków, którzy żądanie swe wyrazili we wniosku, przez nich podpisanym i podającym cel zgromadzenia oraz usadnienie żądania.

4. W przypadku wskazanym w ust. 3 walne zgromadzenie zwołać należy w taki sposób, aby mogło się odbyć najpóźniej w sześć tygodni od dnia zażądania. Jeżeli to nie nastąpiło, walne zgromadzenie zwołać może ten organ, który z żądaniem wystąpił, właściwa centrala lub Związek.

Art. 50. 1. Walne zgromadzenie winno się odbyć w siedzibie spółdzielni lub w miejscowości, wskazanej przez poprzednie walne zgromadzenie. Przy zwoływaniu walnego zgromadzenia zawiadomić należy członków, właściwą centralę oraz instytucje przewidziane statutem o czasie, miejscu i porządku obrad zgromadzenia w sposób oznaczony w statucie spółdzielni.

2. Kto może żądać zwołania walnego zgromadzenia w myśl art. 49 ust. 3, może również żądać zamieszczenia pewnych spraw na porządku obrad zgromadzenia, byleby z żądaniem tym wystąpił w terminie, przez statut oznaczonym, a w braku odpowiednich postanowień statutu przynajmniej na miesiąc przed terminem zgromadzenia.

Art. 51. 1. Uchwały na walnym zgromadzeniu zapadać mogą jedynie w sprawach objętych porządkiem obrad.

2. Walne zgromadzenie, należycie zwołane, jest zdolne do uchwał bez względu na ilość obecnych, o ile statut nie stanowi inaczej.

3. Sposób obradowania i warunki zapadania uchwał określi statut. O ile ani ustawa niniejsza, ani statut nie zawiera odmiennych postanowień w tym względzie, uchwały zapadają zwykłą większością głosów oddanych.

4. Protokół walnego zgromadzenia winien zawierać uchwały, na walnym zgromadzeniu powzięte, oraz ewentualne sprzeciwy, zgłoszone przeciw tym uchwałom. Protokół ten winien być wpisany do osobnej księgi i podpisany przez przewodniczącego oraz osoby, wskazane w statucie. Księgę protokołów mogą przeglądać członkowie spółdzielni. Odpis protokołu zarząd spółdzielni przesyła w ciągu miesiąca od dnia walnego zgromadzenia właściwej centrali.

Art. 52. 1. Prawomocne uchwały walnego zgromadzenia obowiązują wszystkich członków.

2. Każdą uchwałę można zaskarżyć z powodu jej niezgodności z prawem lub statutem. Powództwo należy wnieść przeciw spółdzielni w terminie 6 tygodni od daty walnego zgromadzenia do sądu okręgowego, w którego okręgu znajduje się siedziba spółdzielni.

3. Do wniesienia powództwa uprawniony jest każdy członek, który na walnym zgromadzeniu zgłosił sprzeciw do protokołu, a członek nieobecny wtedy,

gdy nieprawnie na zebranie dopuszczony nie został, gdy zebranie zwołane zostało wbrew przepisom ustawy niniejszej lub statutu albo gdy uchwała zapadła w przedmiocie, nie objętym porządkiem obrad.

4. Prawo wytoczenia powództwa przysługuje również zarządowi, względnie radzie nadzorczej, a poszczególnym członkom tych organów wówczas, gdy skutkiem wykonania uchwały mogliby ulec karze lub stać się odpowiedzialnymi przed spółdzielnią. Nadto może wystąpić z powództwem właściwa centrala; w tych przypadkach termin sześciotygodniowy do wniesienia powództwa liczy się od dnia otrzymania przez centralę odpisu protokołu walnego zgromadzenia (art. 51 i 62).

5. Wyrok, uznający nieważność, ma moc prawną względem wszystkich członków.

6. Jeżeli uchwałą zaskarżoną wciągnięto do rejestru, zarząd winien zgłosić odpis prawomocnego wyroku, uznającego nieważność, do sądu rejestrowego.

Art. 53. 1. Jeżeli liczba członków przekroczy 300, walne zgromadzenie może uchwalić, że zostaje zastąpione przez zebranie przedstawicieli wybieranych przez członków spośród siebie. Uchwała określi zasady ustalania liczby przedstawicieli, których nie może być mniej niż 30, czas trwania ich pełnomocnictw (nie dłuższy niż trzy lata), warunki biernego prawa wyborczego i sposób dokonywania wyboru.

2. Członek zarządu nie może być równocześnie przedstawicielem.

3. Do zebrania przedstawicieli stosuje się przepisy ustawy niniejszej i statutu o walnym zgromadzeniu.

4. Zmianę postanowień statutu o walnym zgromadzeniu może zebranie przedstawicieli uchwalić z tym jedynie dodatkiem, że zmiana ta odnosi się wyłącznie do zebrań przedstawicieli.

Rozdział 6.

Rachunkowość.

Art. 54. 1. Zarząd spółdzielni powinien prowadzić księgi i rachunki zgodnie z przepisami, obowiązującymi w ramach planowej gospodarki narodowej.

2. Wiadomości dotyczące wkładców oraz złożonych przez nich w spółdzielni wkładów oszczędnościowych winny być zachowane w tajemnicy przed osobami trzecimi, za które nie uważa się rewidentów właściwej centrali lub rewidentów, wyznaczonych przez Związek; mogą one być ujawnione na żądanie władz do tego uprawnionych.

3. Księgi, rachunki i wszelkie dokumenty powinny zawsze znajdować się w lokalu spółdzielni i mogą być wydane tylko na żądanie sądu lub władzy podatkowej.

Art. 55. 1. Zarząd winien sporządzić zamknięcie rachunkowe za ubiegły rok obrachunkowy w takim czasie, aby mogło ono być przedmiotem uchwały walnego zgromadzenia, o którym mowa w art. 49 ust. 2.

2. Inwentarz, bilans oraz rachunek strat i nadwyżek winny być podpisane przez zarząd i radę nadzorczą. Odmówienie podpisania wraz z motywami odmowy winno być zaznaczone w zamknięciu rachunkowym.

3. Rok obrachunkowy obejmuje co najwyżej 12 miesięcy. O ile statut nie stanowi inaczej, rok kalendarzowy jest zarazem obrachunkowym. Jeżeli spółdzielnia rozpoczęła swą działalność w drugiej połowie

roku obrachunkowego, pierwszy okres obrachunkowy może trwać do końca następnego roku obrachunkowego.

Art. 56. 1. Przy zestawieniu bilansu rocznego należy przestrzegać, aby wycena poszczególnych składników majątkowych oraz odpisy na zużycie majątku stałego odpowiadały obowiązującym przepisom prawnym.

2. Udziały powinny być wykazywane w wartości rzeczywiście na nie wniesionej.

Art. 57. 1. Jeżeli spółdzielnia posiada majątek, przedstawiający wartość oczywiście wyższą niż wykazana w bilansie, Związek na wniosek właściwej centrali może w wyjątkowych przypadkach upoważnić zarząd spółdzielni do przeszacowania majątku spółdzielni i wykazania go w bilansie w sumie, odpowiadającej rzeczywistej wartości.

2. Zasady i sposób przeszacowania wartości majątku nieruchomego i ruchomego ustali Komitet Ekonomiczny Rady Ministrów na wniosek Ministra Finansów, przedstawiony po zasięgnięciu opinii Związku.

Art. 58. 1. Z zamknięciem rachunkowym winien zarząd połączyć sprawozdanie pisemne z czynności spółdzielni za rok ubiegły. Szczegółowe przepisy co do sposobu układania sprawozdań wyda właściwa centrala.

2. Sprawozdanie, bilans oraz rachunek strat i nadwyżek należy wyłożyć w lokalu spółdzielni co najmniej na dwa tygodnie przed terminem walnego zgromadzenia. Każdy członek ma prawo przejrzeć je i odpisać.

Art. 59. 1. Z czystej nadwyżki należy przekazywać corocznie statutem określony procent do funduszu zasobowego (społecznego).

2. Pokrycie strat bilansowych następuje z funduszu zasobowego.

3. Statut może przewidywać i inne fundusze np.: inwentarzowy, inwestycyjny itp., zasilane z czystej nadwyżki.

Art. 60. 1. Zasady podziału czystej nadwyżki powinny być zgodne z wytycznymi, ustalonymi przez Związek.

2. Udziały członkowskie mogą być oprocentowane nie wyżej stopy dyskontowej Narodowego Banku Polskiego.

3. Należności, które przypadają członkowi z tytułu podziału nadwyżki, zalicza się na poczet jego niepełnych udziałów.

4. Jeżeli udziały członka są w całości wniesione, należności powyższe stanowią jego wierzytelność wobec spółdzielni. Roszczenia o wypłatę tych wierzytelności ulegają przedawnieniu z upływem lat pięciu. Kwoty przedawnione przekazane będą w całości do funduszu zasobowego.

Art. 61. 1. Wykazane w zatwierdzonym bilansie straty należy pokryć z funduszy spółdzielni (udziałowego, zasobowego i innych) w porządku wskazanym przez statut, który może oznaczenie tego porządku przekazać walnemu zgromadzeniu. Straty pierwszego roku obrachunkowego można pozostawić do pokrycia w roku następnym.

2. Gdyby fundusze spółdzielni nie wystarczały do pokrycia strat, walne zgromadzenie może uchwalić bezwzględną większością głosów, że członkowie zobowiązani będą do wcześniejszego wpłacenia udziałów, niż to przewiduje statut.

3. Statut lub uchwała walnego zgromadzenia może postanowić, że nadwyżki lat następnych mają być użyte przede wszystkim na przywrócenie odpisanych udziałów.

Art. 62. 1. W ciągu miesiąca od daty zatwierdzenia zamknięcia rachunkowego zarząd spółdzielni przesyła właściwej centrali odpis sprawozdania (art. 58), zamknięcia rachunkowego i protokołu walnego zgromadzenia, które dokonało zatwierdzenia.

2. Osoby zainteresowane mogą przeglądać zamknięcia rachunkowe w lokalu spółdzielni i właściwej centrali.

Rozdział 7.

Rewizja.

Art. 63. W każdej spółdzielni przynajmniej raz w roku winna być dokonana rewizja, jeżeli Związek nie ustali dla danej spółdzielni innego okresu rewizji. Przepis ten stosuje się również w czasie likwidacji spółdzielni.

Art. 64. 1. Centrale wyznaczają dla należących do nich spółdzielni rewidentów, których zatwierdza Związek. Rewident jest obowiązany do zachowania w tajemnicy wszystkich wiadomości o interesach, obrotach i nieprawidłowościach, dostrzeżonych przy rewizji.

2. Od obowiązku zachowania tajemnicy rewident jest zwolniony wobec władz rewidowanej spółdzielni, organu, który go wyznaczył, sądu oraz właściwej władzy podatkowej i Najwyższej Izby Kontroli.

3. Rewident nie może przeprowadzić rewizji spółdzielni, której jest członkiem. Jeżeli działalność rewidenta jest niezgodna z obowiązującymi go przepisami, Związek pozbawia rewidenta prawa przeprowadzania rewizji na stałe lub na oznaczony przez siebie czas.

4. Związek ustali normy kwalifikacyjne dla rewidentów, przeprowadzających rewizje w spółdzielniach.

Art. 65. 1. Właściwa centrala względnie Związek mogą w razie potrzeby zarządzić rewizję częściej, niż raz na rok.

2. Organa spółdzielni obowiązane są udzielać rewidentowi wszelkich żądanych wyjaśnień i zezwolić mu na przeglądanie ksiąg i dowodów, na bezpośrednie sprawdzanie stanu wszelkich części majątku, jak również udzielać mu wszelkiej pomocy przy rewizji. Do rewizji należy zewezwać radę nadzorczą.

3. Koszty rewizji uiszcza spółdzielnia rewidowana organowi wyznaczającemu rewidenta według norm, ustalonych dla spółdzielni przez właściwą centralę.

Art. 66. 1. Z dokonanej rewizji rewident sporządza sprawozdanie, którego odpis centrala przesyła spółdzielni rewidowanej. Protokoły, sporządzone przez rewidentów w czasie rewizji, mają moc dokumentów publicznych (art. 262 k.p.c.), jeżeli odpowiadają wymaganiom, ustalonym przez Związek.

2. Na podstawie wyników rewizji centrala wydaje ocenę działalności spółdzielni oraz polecenie usunięcia stwierdzonych uchybień lub niedomagań.

3. Ocena działalności spółdzielni i wydane polecenia oraz nadesłane przez centralę sprawozdanie z rewizji powinny być zamieszczone na porządku obrad najbliższego posiedzenia rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej i organów kontroli społecznej spółdzielni.

4. Ocena działalności spółdzielni i wydane przez centralę polecenia powinny być odczytane na najbliższym walnym zgromadzeniu i stać się przedmiotem jego uchwał przed zatwierdzeniem zamknięcia rachunkowego i przed dokonaniem wyborów do organów spółdzielni.

5. Zarząd spółdzielni obowiązany jest na życzenie członka spółdzielni udostępnić mu wgląd do sprawozdania z rewizji.

Art. 67. 1. Celem rewizji jest sprawdzenie wykonywania przez spółdzielnię wytycznych polityki Państwa oraz planów gospodarczych, jak również kontrola organizacji, administracji i gospodarki oraz zgodność jej z założeniami gospodarki uspołecznionej.

2. Związek wyda szczegółowe instrukcje, dotyczące przeprowadzenia rewizji oraz sporządzenia sprawozdania rewizyjnego.

Rozdział 8.

Zmiana statutu.

Art. 68. 1. Uchwała walnego zgromadzenia, dotycząca zmiany statutu, podlega zatwierdzeniu przez właściwą centralę.

2. Zarząd winien uchwałę o zmianie zgłosić niezwłocznie po zatwierdzeniu do sądu rejestrowego, dołączając trzy odpisy protokołu oraz postanowienie centrali.

3. Jeżeli zmiana odnosi się do danych, wymienionych w art. 7, sąd zarządzi wpisanie ich do rejestru.

4. Zmiana statutu nie ma skutków prawnych przed jej zarejestrowaniem.

Art. 69. Uchwała o zmianie statutu zapada bezwzględna większością głosów oddanych, o ile ustawa niniejsza nie stanowi inaczej. Statut może przepisać wyższe wymagania.

Rozdział 9.

Rozwiązanie.

A. Przyczyny rozwiązania.

Art. 70. 1. Rozwiązanie spółdzielni następuje:

- 1) skutkiem upływu czasu, na który spółdzielnię utworzono,
- 2) skutkiem zmniejszenia się liczby członków poniżej normy, wskazanej w statucie, a w braku odpowiednich wskazań — poniżej norm, wskazanych w art. 12.
- 3) skutkiem ogłoszenia upadłości,
- 4) skutkiem zgodnych uchwał walnego zgromadzenia w przedmiocie rozwiązania spółdzielni, zapadłych większością $\frac{3}{4}$ głosów oddanych na dwóch kolejno po sobie następujących zgromadzeniach w odstępie co najmniej dwóch tygodni,
- 5) z mocy orzeczenia zarządu Związku, który na wniosek właściwej centrali może postanowić rozwiązanie spółdzielni oraz wyznaczyć likwidatorów w następujących przypadkach:
 - a) jeżeli względy planowej gospodarki narodowej przemawiają za zaniechaniem prowadzenia przez spółdzielnię przedsiębiorstwa stanowiącego przedmiot jej działalności,
 - b) jeżeli działalność spółdzielni wykazuje poważne uchybienia przeciwko obowiązującym przepisom, statutom lub uchwałom Związku,
 - c) jeżeli spółdzielnia co najmniej od roku nie prowadzi działalności gospodarczej,
 - d) w przypadku zbycia całego przedsiębiorstwa spółdzielni w myśl art. 48.

2. Orzeczenie zarządu Związku, wydane na podstawie ust. 1 pkt 5) o rozwiązaniu, doręcza się spółdzielni. Od tego orzeczenia służy spółdzielni odwołanie do Naczelnej Rady Spółdzielczej w terminie dwu tygodni od doręczenia.

3. Spółdzielnia rozwiązana na podstawie ust. 1 pkt 4) może przed upływem roku od dnia powzięcia drugiej uchwały o rozwiązaniu przywrócić swą działalność na podstawie uchwały walnego zgromadzenia, zapadłej większością $\frac{3}{4}$ głosów oddanych. Przypadające w okresie likwidacji ustanie członkostwa lub uczestnictwa z wypowiedzianym udziałem odzyskuje utraconą skuteczność najwcześniej z końcem roku obrachunkowego, następującego po uchwale o przywróceniu działalności.

4. Zarząd lub likwidatorzy powinni uchwałą o przywróceniu działalności zgłosić niezwłocznie do sądu, dołączając odpis protokołu walnego zgromadzenia. Dokonany wpis sąd ogłosi. W tym przypadku stosuje się odpowiednio przepisy art. 7 ust. 2 i art. 35.

5. Jeżeli spółdzielnia nie rozpoczęła prowadzenia wspólnego przedsiębiorstwa bądź od jednego roku zaprzestała je prowadzić, a nie posiada majątku, ulega ona wykreśleniu z rejestru na wniosek Związku bez potrzeby rozwiązywania i przeprowadzania likwidacji.

B. Likwidacja.

Art. 71. 1. W przypadkach przewidzianych w art. 70 ust. 1 pkt 1), 2) i 4) zarząd (likwidatorzy) zgłosi rozwiązanie do rejestru i zawiadomi Związek za pośrednictwem właściwej centrali.

2. W przypadku rozwiązania na podstawie art. 70 ust. 1 pkt 5) prawomocne orzeczenie zgłosi do rejestru Związek.

3. O rozwiązaniu spółdzielni zarząd umieści jedno ogłoszenie w piśmie, przeznaczonym do ogłoszeń spółdzielni, wzywając w nim wierzycieli do zgłoszenia roszczeń w terminie sześciu miesięcy od daty ogłoszenia.

Art. 72. 1. Po rozwiązaniu nastąpić winna likwidacja, o ile nie zachodzi upadłość.

2. W miejsce zmarłego członka, który w chwili rozwiązania należał do spółdzielni (art. 25), uczestniczy w likwidacji spadkobierca. Jeżeli spadkobierców jest więcej — prawa swe wykonywać mogą tylko przez wspólnego pełnomocnika.

3. Przepisy o organach i o rachunkowości spółdzielni stosuje się także podczas likwidacji, o ile ustawa niniejsza nie stanowi inaczej.

4. Szczegółowe przepisy co do sposobu przeprowadzania likwidacji wyda Związek.

Art. 73. 1. Likwidatorami są członkowie ostatniego zarządu, jeżeli ani statut, ani uchwała walnego zgromadzenia nie powierza likwidacji innym osobom. O ile statut nie stanowi inaczej, walne zgromadzenie może powołać dowolną liczbę likwidatorów.

2. Z ważnych przyczyn może Związek na wniosek właściwej centrali, jednego z organów spółdzielni lub co najmniej jednej dziesiątej części członków spółdzielni ustanowić likwidatorów, przez co dotychczasowi likwidatorzy tracą swe pełnomocnictwa. Likwidatorzy ustanowieni przez Związek mogą być odwołani w każdej chwili jedynie przez ten Związek. Mianowanym przez siebie likwidatorom Związek może wyznaczyć wynagrodzenie z funduszu spółdzielni.

3. Likwidatorzy mogą nie być członkami spółdzielni.

Art. 74. 1. Likwidatorzy wstępują w prawa i obowiązki członków zarządu, o ile z przepisów o likwidacji nie wynika co innego.

2. Nie mogą oni zawierać nowych interesów, chyba że jest to konieczne do likwidacji. Dalej idące ograniczenia może im każdej chwili nałożyć organ spółdzielni, który ich ustanowił, lub Związek. Ograniczenia takie powinny być przez likwidatorów zgłoszone do rejestru.

3. Za spółdzielnię podpisują likwidatorzy, dodając do nazwy spółdzielni wzmiankę: „w likwidacji“ oraz swe podpisy.

Art. 75. 1. Przystępując do likwidacji, winni pierwsi likwidatorzy sporządzić bilans.

2. Pieniądzy, znajdujących się w kasie spółdzielni w chwili rozwiązania tudzież wpływających w czasie likwidacji, użyć należy po pokryciu kosztów administracyjnych przede wszystkim do zaspokojenia wierzycieli, o ile zaś wierzytelności nie są jeszcze płatne lub są sporne — należy zatrzymać kwotę, potrzebną do ich pokrycia.

3. Majątku, pozostałego po wyrównaniu długów i złożeniu do depozytu sądowego kwot, zatrzymanych na podstawie ust. 2 na zabezpieczenie wierzytelności niepłatnych oraz spornych, nie wolno rozdzielać między członków przed upływem sześciu miesięcy od dnia ogłoszenia, wzywającego wierzycieli.

4. Wierzyciele, którzy zgłosili swe roszczenia po upływie powyższego terminu, mogą ich dochodzić jedynie na nie rozdzielonym jeszcze majątku spółdzielni.

Art. 76. 1. W czasie likwidacji nie stosuje się art. 59.

2. Z majątku, pozostałego po spłaceniu długów i złożeniu do depozytu sądowego kwot zatrzymanych na zabezpieczenie roszczeń wierzycieli, dokonywa się stosunkowej wypłaty udziałów, przy czym członkowie otrzymują także odsetki od udziałów, jeżeli przez ich wypłatę nie zmniejszy się fundusz zasobowy.

3. Pozostałą część majątku przeznacza się na cele użyteczności publicznej stosownie do postanowień statutu lub uchwały ostatniego walnego zgromadzenia członków, jeżeli Związek nie postanowi inaczej. W braku postanowień statutu i uchwały walnego zgromadzenia o przeznaczeniu pozostałej części majątku spółdzielni decyduje Związek.

Art. 77. Sąd, właściwy dla spółdzielni w chwili rozwiązania, pozostaje właściwym do ukończenia likwidacji.

Art. 78. 1. Po ukończeniu likwidacji, likwidatorzy zgłoszą do sądu rejestrowego wniosek o wykreślenie spółdzielni z rejestru. Wykreślenie będzie przez sąd podane do wiadomości centrali.

2. Po wykreśleniu spółdzielni z rejestru likwidatorzy odpowiadają osobiście wobec wierzycieli spółdzielni za szkody wyrządzone im przez niedopełnienie swych ustawowych obowiązków. Jeżeli winnych jest więcej, odpowiadają solidarnie. Odpowiedzialność ta ulega przedawnieniu po upływie lat trzech od daty wykreślenia spółdzielni z rejestru.

3. Przepisy ust. 2 stosuje się odpowiednio do członków ostatniego zarządu w przypadku wykreślenia spółdzielni z rejestru w trybie wskazanym w art. 70 ust. 5.

Art. 79. Po ukończeniu likwidacji likwidatorzy powinni przekazać książki i dokumenty rozwiązanej spółdzielni do przechowania. Szczegółowe przepisy co do sposobu i czasu przechowywania książek i doku-

mentów rozwiązanych spółdzielni wyda Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Przewodniczącym Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego.

Art. 80. W przypadkach, gdy rada nadzorcza spółdzielni nie istnieje lub gdy nie może być zwołane walne zgromadzenie członków spółdzielni, Związek na wniosek centrali, może upoważnić likwidatora do dokonania czynności, które wymagają uchwały rady nadzorczej lub uchwały walnego zgromadzenia spółdzielni.

C. Upadłość.

Art. 81. Ogłoszenie upadłości spółdzielni następuje w razie jej niewypłacalności.

Art. 82. Jeżeli według bilansu, zestawionego przez zarząd, strata przewyższa sumę wniesionych udziałów, funduszu zasobowego i innych funduszy własnych z wyjątkiem rezerwy na amortyzację, zarząd winien niezwłocznie zwołać walne zgromadzenie, na którego porządku obrad zamieści sprawę dalszego istnienia spółdzielni.

Art. 83. Zgłoszenie imieniem spółdzielni wniosku o ogłoszenie upadłości należy do zarządu, względnie likwidatorów. Zarząd, względnie likwidatorzy winni to uczynić niezwłocznie, skoro zachodzi stan niewypłacalności.

Art. 84. Wniosek o ogłoszenie upadłości ma prawo zgłosić także każdy członek zarządu, względnie likwidator. W tym przypadku sąd przesłucha pozostałych członków zarządu, względnie likwidatorów i w razie niezgodności zdań, przychyli się do wniosku jedynie wówczas, gdy go dostatecznie uzasadniono.

Art. 85. Jeżeli z bilansu, sporządzonego przez zarząd bądź likwidatorów, okaże się, że majątek spółdzielni, która zaprzestała prowadzenia wspólnego przedsiębiorstwa, nie wystarcza na pokrycie kosztów postępowania upadłościowego, a wierzyciele spółdzielni nie wyrażą zgody na ich pokrycie, sąd na wniosek Związku zgłoszony na podstawie wniosku właściwej centrali zarządzi wykreślenie spółdzielni z rejestru. W tym przypadku nie przeprowadza się likwidacji, a o przeznaczeniu pozostałego majątku decyduje właściwa centrala lub Związek.

Art. 86. Ogłoszenie upadłości zgłosi zarządca upadłości do rejestru i zawiadomi o nim niezwłocznie Związek.

Art. 87. Przepisy o organach spółdzielni stosuje się także podczas postępowania upadłościowego, o ile z przepisów o upadłości nie wynika co innego.

Art. 88. Po ogłoszeniu upadłości członkowie spółdzielni winni na żądanie syndyka upadłości niezwłocznie uiścić nie wpłaconą jeszcze część udziałów.

Art. 89. Upadłość spółdzielni nie może być zakończona układem, o ile się nań nie zgodzili wszyscy wierzyciele upadłej spółdzielni.

Art. 90. 1. Dalsze prowadzenie spółdzielni jest niedopuszczalne, chociażby postępowanie upadłościowe ukończone zostało układem.

2. Po ukończeniu upadłości syndyk zgłosi do sądu rejestrowego wniosek o wykreślenie spółdzielni.

DZIAŁ III.

Łączenie się spółdzielni.

Art. 91. 1. Spółdzielnia może każdego czasu połączyć się z inną spółdzielnią w sposób, przez ustawę niniejszą określony.

2. Połączenie takie może nastąpić i wówczas, gdy spółdzielnia, mająca wejść do innej spółdzielni, jest w likwidacji.

Art. 92. 1. Połączenie następuje w drodze uchwał walnych zgromadzeń łączących się spółdzielni, powziętych bezwzględną większością głosów oddanych.

2. Jeżeli względy planowej gospodarki narodowej będą tego wymagały, Związek na wniosek właściwej centrali może postanowić połączenie spółdzielni.

3. Uchwałą (postanowienie) o połączeniu musi obejmować:

a) oznaczenie spółdzielni przejmującej,

b) statut stanowiący podstawę połączenia.

Art. 93. Podstawę rachunkową połączenia stanowią bilanse łączących się spółdzielni, które muszą być sprawdzone przez rewizję (art. 63).

Art. 94. 1. Uchwały (postanowienie) o połączeniu zgłosić należy do rejestrów wszystkich łączących się spółdzielni.

2. Zgłoszenie uchwał (postanowienie) o połączeniu oraz wniosku o wykreślenie z rejestru spółdzielni przejętych należy do zarządu spółdzielni przejmującej.

3. Połączenie oraz wynikające z niego zmiany statutu uzyskują skuteczność prawną od chwili wpisania ich do rejestru.

Art. 95. 1. Wszyscy członkowie, którzy w chwili skuteczności połączenia należeli do spółdzielni przejętej, stają się członkami spółdzielni przejmującej z taką liczbą udziałów, jaka wypada z podzielenia dokonanych przez nich wpłat na udziały w spółdzielni przejętej przez wysokość udziału w spółdzielni przejmującej.

2. Wpłaty na udziały wpisuje się członkom przechodzącym w takiej wysokości, jaka wynika z ustalonej bilansem kwoty przejętego kapitału udziałowego. Gdyby wpłaty nie czyniły zadość przepisom statutu, stanowiącego podstawę połączenia, co do najniższej wpłaty, obowiązującej przy wstąpieniu lub deklarowaniu udziałów, członkowie przechodzący winni uzupełnić je do wysokości, przewidzianej w tym statucie, najdalej w ciągu roku od skuteczności połączenia. Gdyby przeciwnie członkowi po pełnym pokryciu wszystkich jego udziałów przypadała nadwyżka, wynikająca z różnicy wysokości udziałów, to nadwyżka ta stanowi wierzytelność członka względem spółdzielni.

Art. 96. W razie wypowiedzenia członkostwa lub udziału, jak również w razie śmierci lub wykluczenia członka przed skutecznnością połączenia, stosuje się odpowiednio przepisy art. 22, 25 i 26 o ustaleniu daty ustania członkostwa lub uczestnictwa z wypowiedzianym udziałem, przyjmując za podstawę statut, obowiązujący przed połączeniem.

Art. 97. Skutkiem połączenia majątek czynny spółdzielni przejętej przechodzi na spółdzielnię przejmującą, a wierzyciele pierwszej stają się wierzycielami drugiej.

Art. 98. 1. Zarząd i rada nadzorcza spółdzielni przejętej pozostają jej organami aż do skuteczności połączenia, jednakże od chwili uchwały (postanowienia) o połączeniu mogą one wykonywać należące do nich czynności jedynie za zgodą organów spółdzielni przejmującej.

2. Uchwały (postanowienie) o połączeniu mogą przewidzieć inny sposób tymczasowego łącznego kierownictwa łączących się spółdzielni.

3. Od chwili skuteczności połączenia zarząd spółdzielni przejętej przechodzi w ręce organów spółdzielni przejmującej.

Art. 99. Połączenie spółdzielni na zasadzie ustawy niniejszej nie podlega podatkom i należyciom, wymierzonym od przeniesień majątkowych oraz od wzrostu kapitału udziałowego.

DZIAŁ IV.

Kary.

Art. 100. 1. Sąd rejestrowy ma prawo zmuszać karami porządkowymi od 500 do 10.000 złotych:

- 1) członków zarządu bądź likwidatorów do dokonania zgłoszeń do rejestru oraz do uskutecznienia ogłoszeń przewidzianych w ustawie;
- 2) członków zarządu względnie likwidatorów do przestrzegania przepisów ustawy niniejszej w przedmiocie prowadzenia rejestru członków oraz księgi protokołów;
- 3) członków zarządu względnie likwidatorów do zezwolenia na przeglądanie i przepisywanie pewnych dokumentów osobom, według ustawy niniejszej do tego uprawnionym;
- 4) członków organów, mających zwoływać walne zgromadzenia, do zastosowania się do przepisów ustawowych w tym względzie.

2. W przypadkach, objętych ust. 1, sąd może wezwać członków wymienionych organów do dopełnienia ciążących na nich obowiązków z zagrożeniem kary bądź wymierzyć karę za uchybienie bez uprzedniego zagrożenia.

3. Od orzeczenia można odwołać się do sądu okręgowego, który rozpoznaje odwołanie w składzie trzech sędziów.

4. Kara może być powtarzana i nie stoi na przeszkodzie wymiarowi kary na podstawie przepisów karnych.

5. Kary wpływają do Skarbu Państwa.

Art. 101. Kto prowadząc przedsiębiorstwo bezprawnie oznacza je jako spółdzielcze lub używa innego równoznacznego wyrażenia, ulega karze więzienia do lat 5.

DZIAŁ V.

Wykonanie ustawy.

Art. 102. Wykonanie ustawy porucza się Przewodniczącemu Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego oraz Ministrom Finansów i Sprawiedliwości.